

ZPRÁVA

České odborné společnosti klinické farmacie
ČLS JEP

ROK 2018

Výbor společnosti ČOSKF ČLS JEP pro období 2019–2022	2
Úvodní slovo předsedy společnosti	5
Terminologie jako základ komunikace a porozumění	7
Klinickofarmaceutická péče v České republice, strategické kroky, popis aktuálního stavu a cílů	9
Evropské statementy k zdravotním službám poskytovaným farmaceutem v nemocnici a klinická farmacie v České republice	12
Hospital pharmacist = nemocniční farmaceut nemocniční farmaceut ≠ nemocniční lékárník	13
Kompetence klinického farmaceuta v ČR	14
Vzdělávání v oboru Klinická farmacie	16
Pracovní skupina pro podání léčiv sondou	17
Pracovní skupina pro ředění a podávání léčiv	18
Odborné akce ČOSKF ČLS JEP	19
Roční výkaz o činnosti – obor Klinická farmacie	21
Rok 2018 v číslech	22

VÝBOR SPOLEČNOSTI ČOSKF ČLS JEP PRO OBDOBÍ 2019–2022

Dne 12. října 2018 se uskutečnilo v rámci 8. kongresu České odborné společnosti klinické farmacie shromáždění členů a volby do volených orgánů.

Vědecký sekretář
PharmDr. Kateřina Langmaierová

Předseda
PharmDr. Jana Gregorová

Místopředseda
PharmDr. Martina Maříková

Člen
PharmDr. Jan Hartinger, Ph.D.

Pokladník
PharmDr. Irena Murínová

Člen
PharmDr. Ivana Tašková

Člen
PharmDr. Alena Linhartová

PharmDr. Jana Gregorová

Oddělení klinické farmacie, Nemocnice Na Bulovce, Praha

Hlavní autor koncepčních a metodických dokumentů společnosti. Autor a spoluautor výkonů klinického farmaceuta a výkazu činností klinického farmaceuta pro ÚZIS. Aktivní účastník vyjednávacích týmů na MZ ČR, pojišťovnách, IPVZ, SÚKL. Nastavuje specializační a kontinuální postgraduální vzdělávání, tvoří vzdělávací program. Garant a lektor workshopů ČOSKF.

PharmDr. Kateřina Langmaierová

Oddělení klinické farmacie, Krajská zdravotní a.s., Ústí nad Labem

Autor podkladů pro výkaz činnosti klinického farmaceuta, výkon klinického farmaceuta, metodických podkladů pro práci klinického farmaceuta. Účastní se metodických jednání se státní správou a zástupci zdravotních pojišťoven. Garant a lektor workshopů ČOSKF.

PharmDr. Martina Maříková

Oddělení klinické farmacie, Fakultní nemocnice, Hradec Králové

Vedoucí Subkatedry klinické farmacie IPVZ – zajišťuje specializační vzdělávání, tvoří vzdělávací program, je garantem povinných specializačních kurzů. Je aktivním účastníkem při komunikaci s MZ ČR v oblasti specializačního vzdělávání.

PharmDr. Irena Murínová

Oddělení klinické farmacie, Ústřední vojenská nemocnice, Praha

Pokladník ČOSKF, editor výroční zprávy ČOSKF. Koordinátor Pracovní skupiny pro ředění a podávání léčiv. Garant a lektor workshopů ČOSKF.

PharmDr. Alena Linhartová

Oddělení klinické farmacie, Thomayerova nemocnice, Praha

Koordinátor Pracovní skupiny pro podání léčiv sondou. Garant a lektor workshopů ČOSKF.

PharmDr. Jan Hartinger, Ph.D.

Oddělení klinické farmakologie a farmacie, Všeobecná fakultní nemocnice, Praha

Pověřen rozvíjením spolupráce s Českou společností pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii a se zahraničím. Lektor workshopů ČOSKF.

PharmDr. Ivana Tašková

Oddělení klinické farmacie, Psychiatrická nemocnice Bohnice, Praha

Administrátor webu. Pověřen rozvíjením spolupráce se zahraničím. Garant a lektor workshopů ČOSKF.

Poradci – stálí hosté: PharmDr. Irena Štenglová-Netíková, Ph.D., RNDr. Jiří Netočný

Čestný předseda: prof. RNDr. PhMr. Jaroslav Květina, DrSc. Dr.h.c.

Čestný člen: prof. RNDr. PhMr. Ludmila Kameníková, DrSc.

Předseda revizní komise

PharmDr. Lucie Schrabalová

Oddělení klinické farmacie, Ústřední vojenská nemocnice, Praha
Administrátor a redaktor webu.

Člen

Mgr. Barbora Kováčová, Ph.D.

Oddělení klinické farmacie, Fakultní nemocnice, Plzeň
Kordinátor newsletteru. Spoluorganizátor a lektor workshopů ČOSKF.

Člen

PharmDr. Kristina Pechandová, Ph.D.

Oddělení klinické farmacie, Nemocnice, Strakonice
Kordinátor newsletteru. Lektor workshopů ČOSKF

ÚVODNÍ SLOVO PŘEDSEDY SPOLEČNOSTI

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

jak hodnotit uplynulý rok? V první řadě bych ráda přivítala nové členy ve výboru a revizní komisi a popřála jim hodně sil. Dále bych chtěla poděkovat PharmDr. Ireně Netíkové, Ph.D. a RNDr. Jiřímu Netočnému za dosavadní práci pro společnost. Vážíme si, že oba zůstávají nablízku a budeme moci využít jejich podněty a názory.

V neposlední řadě je nutno poděkovat za výbornou práci všem, kteří se věnují klinické praxi našeho oboru. Díky každodenní práci nad medikacemi konkrétních pacientů, komunikaci s lékaři a pacienty, a tvrdé práci na sobě samých zlepšují odbornou úroveň a pozitivní vnímání farmacie. Klinická farmacie je obor s velkým potenciálem možností a ohromným rozvojem, v který jsme před 10 lety ani nedoufali. Roste počet oddělení klinické farmacie a rozrůstají se stávající oddělení. Poptávku po službách klinického farmaceuta máme téměř denně na stole. Intenzivně se vzdělává 30 nových kolegů s podporou evropské dotace v rámci projektu připraveného ČOSKF ve spolupráci s IPVZ.

Strategie koordinovaného a postupného rozvoje klinické farmacie v ČR s důrazem na kvalitu odborníků nese své ovoce. Odolali jsme názorům, které hlásaly, že klinická farmacie není obor, ale způsob práce. Kdo se snaží klinickou farmaci v praxi aplikovat, ví, jak je obtížné hledat a najít odborný a rovnoprávný prostor na jednotlivých klinikách. Jak nové jsou pro nás „nelékařenské“ činnosti, jak důležitá je dokumentace, jak blízko jsme najednou k pacientovi, jak se postupně propracováváme k stále zásadnějšímu rozhodování o jeho terapii a samozřejmě i s tím spojené zodpovědnosti, jak tápeme v právních a etických oblastech.

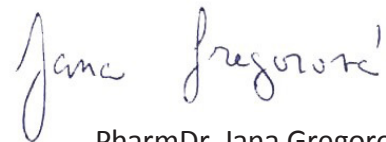
V souvislosti s tím se vynořují dvě otázky spojené s klinickou farmacií.

První otázkou je, zda ze sebe děláme „elitu“. Odpovědí je, že neděláme. Zda jí jsme nebo ne, ukáže čas. Ale měli bychom být pyšní na to, kam jsme se posunuli, co jsme dokázali a rozhodně bychom se za to neměli stydět. Sdílíme spolu nelehkou předatestační přípravu, rozvíjíme zkušenosti v rámci kontinuálního vzdělávání a měli bychom si být vědomi toho, že jsme vysoce kvalifikovanou pracovní silou na poli farmacie.

Druhou otázkou je, zda má klinický farmaceut „expedovat“. Výdej a dispensace léčiv v lékárně nepatří mezi činnosti klinickofarmaceutické péče, proto klinický farmaceut nemá „expedovat“. Ale může se z různých důvodů věnovat na část úvazku lékařské péči a v rámci ní i činnosti, která vyžaduje jen odbornou způsobilost.

ČOSKF kontinuálně vytváří podmínky pro naši každodenní práci a to na úrovni legislativní, metodologické a odborné. Rádi bychom se více věnovali etickým otázkám a komunikačním dovednostem.

ČOSKF se nadále bude snažit o zpřehlednění terminologie, o nastavení spravedlivých modelů začlenění oddělení klinické farmacie tak, aby do budoucna nebyl klinický farmaceut znevýhodňován v možnosti vedení nemocničních farmaceutů.

PharmDr. Jana Gregorová

TERMINOLOGIE JAKO ZÁKLAD KOMUNIKACE A POROZUMĚNÍ

Nejednoznačná a nejednotná terminologie používaná na poli farmacie v České republice často ztěžuje komunikaci mezi farmaceutickými obory, ale také s dalšími zainteresovanými stranami. Obtížná je díky tomu i správná interpretace evropských podnětů. ČOSKF proto vnímá potřebu konsenzuálního sjednocení terminologie. Odborná společnost níže předkládá abecedně seřazené pojmy, které vysvětluje tak, jak vnímá jejich obsah.

Farmaceut

Absolvent farmaceutické fakulty bez specializačního nebo se specializačním vzděláním.

Farmaceut poskytující zdravotní služby v nemocnici (zkratka: nemocniční farmaceut)

V rámci České republiky poskytuje zdravotní služby farmaceuta – lékárenskou péči a klinickofarmaceutickou péči – v nemocnici: praktický lékárník, nemocniční lékárník, farmaceutický technolog, radiofarmaceut a klinický farmaceut.

Klinický farmaceut

Farmaceut se specializací v oboru Klinická farmacie.

Nemocniční lékárna

Nemocniční lékárnou se rozumí lékárna, která je organizační složkou zdravotnického zařízení poskytujícího zdravotní služby dle § 9 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, tj. lůžkovou péči, a **která pro poskytovatele uvedené zdravotní služby zajišťuje lékárenskou péči**. Tato lékárna má nebo nemá odborná pracoviště pro přípravu zvláště náročných lékových forem. V České republice je legislativně ukotveno, kdo vede lékárnou s odbornými pracovišti pro přípravu zvláště náročných lékových forem.

Nemocniční lékárník

Farmaceut se specializací v oboru Nemocniční lékárenství. Získání zvláštní specializované způsobilosti v nástavbovém oboru Nemocniční lékárenství je podmínkou pro samostatný výkon činnosti při vedení lékárnou s odbornými pracovišti pro přípravu zvláště náročných lékových forem.

Oddělení klinické farmacie/pracoviště klinického farmaceuta

Oddělení klinické farmacie/pracoviště klinického farmaceuta **zajišťuje pro poskytovatele zdravotních služeb (lůžkové a/nebo ambulantní péče) klinickofarmaceutickou péči.**

V systému českého zdravotnického systému jsou tři modely začlenění oddělení klinické farmacie nebo pracoviště klinického farmaceuta do organizační struktury nemocnice.

Oddělení klinické farmacie/pracoviště klinického farmaceuta:

1. je organizačně ukotveno jako součást lékárny,
2. je samostatným oddělením, není organizačně ukotveno jako součást lékárny, ale je metodologicky vedeno farmaceutem,
3. stojí jako samostatné oddělení/pracoviště nemocnice, které je metodologicky vedeno náměstkem pro léčebně preventivní péči nebo podléhá přímo řediteli nemocnice.

Důvody, proč ČOSKF preferuje druhý a třetí model, jsou následující:

- a. účel klinickofarmaceutické péče je jiný než je účel lékárenské péče,
- b. poskytování klinickofarmaceutické péče není vázáno na zařízení lékárenské péče (personálně, technicky ani prostorově),
- c. poskytování klinickofarmaceutické péče by mělo být odděleno od obchodních strategií a činností, protože tam hrozí střet zájmů,
- d. v České republice jsou zdravotnická zařízení, která nemají (nemocniční) lékárnu, přesto mají oddělení klinické farmacie,
- e. nejsou stanovené požadavky na vedení lékárny, která kromě lékárenské péče poskytuje také péči klinickofarmaceutickou.

Praktický lékárník

Farmaceut se specializací v oboru Praktické lékárenství.

KLINICKOFARMACEUTICKÁ PÉČE V ČESKÉ REPUBLICĚ, STRATEGICKÉ KROKY, POPIS AKTUÁLNÍHO STAVU A CÍLŮ

Na začátku září 2018 ČOSKF předložila svým členům dokument **Klinickofarmaceutická péče v České republice, strategické kroky, popis aktuálního stavu a cílů**.

Viz: <https://www.coskf.cz/aktuality/2018/klinickofarmaceuticka-pece-v-ceske-republice>

Dokument předkládá popis aktuálního stavu a cílů implementace a rozvoje klinickofarmaceutické péče v podmínkách českého zdravotnického systému. Při zajišťování dostupnosti klinickofarmaceutické péče se o obsah mohou opřít jak poskytovatelé zdravotních služeb, tak plátcí zdravotní péče při tvorbě sítě zařízení.

Popis aktuálního stavu a cílů navazuje na již existující dokumenty České odborné společnosti klinické farmacie ČLS JEP:

1. Doporučení ČOSKF ČLS JEP k zajištění služby klinického farmaceuta na lůžkových odděleních zdravotnických zařízení v ČR. Praha. 2012.
2. Metodika I.: Práce na oddělení klinické farmacie; optimalizace farmakoterapie pacienta. 1. vyd. Praha: AMCA, 2013. ISBN 978-80-905449-1-8.
3. Koncepce oboru klinická farmacie – Klinickofarmaceutická péče v ČR. 1. vyd. Praha: AMCA, 2016. ISBN 978-80-906086-7-2.

Novým dokumentem ČOSKF ČLS JEP reaguje na rychle se měnící situaci, některé body jsou aktualizovány a některé důležité oblasti doplněny.

- I. Prioritní zajištění klinickofarmaceutické péče pro poskytovatele akutní péče s důrazem na oblast akutní lůžkové péče.**
 - Pacienti jsou na akutních lůžkách vystaveni nejvyššímu riziku v souvislosti s podávanou a užívanou medikací.
 - Oddělení/pracoviště klinické farmacie v této sféře péče budou tvořit odbornou základnu, důležitou mimo jiné pro zajištění přípravy dalších specialistů v oboru Klinická farmacie.
- II. Rozvoj ambulantní klinickofarmaceutické péče.**
 - Vytvoření sítě oddělení klinické farmacie u poskytovatele akutní péče, která budou poskytovat specializovanou ambulantní klinickofarmaceutickou péči. Tato oddělení budou v první fázi tvořit odbornou základnu pro poskytování konzultací i pro praktické lékaře.
 - Vytvoření sítě pracovišť klinického farmaceuta pro primární sféru zdravotní péče.
- III. Podpora farmaceutů se zájmem více se klinicky orientovat.**
 - Podpora a využití odbornosti farmaceuta i v jiných oblastech zdravotní péče než jen v oblasti lékárenské péče.
 - Podpora a využití klinicky orientované farmaceutické péče na odděleních/pracovištích klinické farmacie.
- IV. Podpora emancipace klinickofarmaceutické péče v oblasti legislativy.**
 - Rozdělení klinickofarmaceutické péče a lékárenské péče v rámci legislativy, účel klinickofarmaceutické péče je jiný než účel lékárenské péče.
 - Podpora existence samostatných oddělení/pracovišť klinické farmacie, nezávislých na zařízeních lékárenské péče.
- V. Podpora emancipace klinickofarmaceutické péče nastavením jejího vnímání a financování.**
 - Implementace klinickofarmaceutické péče do zdravotnického systému by měla být podpořena odpovědnými orgány jako deklarace vnímání důležité priority, kterou bezpečná a racionální farmakoterapie je.
 - Rozvoj klinickofarmaceutické péče by neměl být závislý jen na podpoře/rozhodnutí managementů zdravotnických zařízení a na snažení odborné společnosti.
 - Klinickofarmaceutická péče by neměla být ve zdravotnických zařízeních schovávána pod „*finanční zastřešení*“ lékárenské péče.

VI. Podpora efektivní komunikace s profesními organizacemi.

- Je třeba, aby Česká lékárnická komora zahrнула do spektra svého zájmu ve větší míře i farmaceuty, kteří pracují mimo zařízení lékárenské péče. Doba, kdy jediným místem uplatnění farmaceuta při poskytování zdravotních služeb byla lékárna, pominula.

VII. Vytvoření platformy pro komunikaci a spolupráci farmaceutů různých oborů poskytující zdravotní služby v nemocnici.

- Nastavení a používání jednotné a jednoznačné terminologie.
- Nemocniční farmaceut je v ČR farmaceut různé specializace poskytující zdravotní služby pro poskytovatele akutní péče a ostatní lůžkové péče.
- Nemocniční farmaceut pak může být: nemocniční lékárník, klinický farmaceut, praktický lékárník, farmaceutický technolog atd., toto pojetí koresponduje s evropským.

VIII. Vyjasnění pozice oddělení klinické farmacie a pracoviště klinického farmaceuta u poskytovatele akutní péče a ostatní lůžkové péče.

- Preference modelu, kdy oddělení klinické farmacie/pracoviště klinického farmaceuta je samostatným oddělením/pracovištěm nemocnice, tzn. není začleněno do lékárny a je nezávislé na obchodních činnostech.
- Model, kdy má nemocniční lékárna soustředit všechny farmaceuty poskytující zdravotní služby v nemocnici, nelze v současné době akceptovat z důvodu nerovnoprávnosti oborů při vedení tohoto typu lékárny.

EVROPSKÉ STATEMENTY K ZDRAVOTNÍM SLUŽBÁM POSKYTOVANÝM FARMACEUTEM V NEMOCNICI A KLINICKÁ FARMACIE V ČESKÉ REPUBLICE

Jedním z výstupů multioborové diskuze o Evropských statementech na 7. kongresu ČOSKF v roce 2017 byl závazek, že se ČOSKF zasadí o zpracování nového překladu těchto statementů s cílem lépe postihnout národní specifika.

Překlad připravený výborem ČOSKF jako návrh společnosti k širší diskuzi byl předložen během srpna 2018 členům ČOSKF, MZd ČR, ČLnK, děkanům farmaceutických fakult ČR a výboru České farmaceutické společnosti ČLS JEP.

Viz: <https://www.coskf.cz/aktuality/2018/evropske-statementy-k-zdravotnim-sluzbam-poskytovanim-farmaceutem-v-nemocnici>

HOSPITAL PHARMACIST = NEMOCNIČNÍ FARMACEUT NEMOCNIČNÍ FARMACEUT ≠ NEMOCNIČNÍ LÉKÁRNÍK

Překlad Evropských statementů připravený ČOSKF se snaží poukázat na specifika českého zdravotního systému v oblasti zdravotních služeb poskytovaných farmaceutem v nemocnici a upozornit na terminologii, která činí problémy při překladu evropského dokumentu do češtiny.

ČOSKF považuje za problematické následující body

1. V rámci České republiky poskytuje v nemocnici zdravotní služby farmaceuta – lékárenskou péči a klinicko-farmaceutickou péči – praktický lékárník, nemocniční lékárník, farmaceutický technolog, radiofarmaceut, klinický farmaceut, **proto nelze přeložit „hospital pharmacist“, jako „nemocniční lékárník“,** který nemá dle naší legislativy kompetence ke všem činnostem.
2. ČOSKF navrhuje v překladu a oficiální terminologii používat termín „farmaceut poskytující zdravotní služby v nemocnici“ ve zkratce „nemocniční farmaceut“.
3. Z výše uvedených důvodů ČOSKF rozhodně nesouhlasí s tím, aby termín „nemocniční lékárník“ byl používán v části, která se věnuje klinickofarmaceutickým službám.
4. Nelze akceptovat, aby text „Clinical pharmacy services should continuously evolve to optimise patients' outcomes.“ byl přeložen ve znění „Klinicko-farmaceutický servis zajišťovaný nemocniční lékárnou by se měl neustále vyvíjet tak, aby přispíval k optimalizaci výsledků pacientů.“. ČOSKF se domnívá, že klinickofarmaceutická péče by měla být rozvíjena a podporována v obecné rovině.

V průběhu roku 2018 začala příprava a jednání ke kompetencím klinického farmaceuta. Činnosti klinickofarmaceutické péče jsou podrobně popsány ve vyhlášce 421/2016 Sb., která definuje výkony klinického farmaceuta v oblasti lůžkové péče. Z těchto činností vycházejí níže uvedené kompetence, které byly dopracovány ve spolupráci s Akreditační komisí klinické farmacie a které ČOSKF jednoznačně podporuje, protože korespondují s klinickou praxí oboru.

Klinický farmaceut je oprávněn:

- **k přímé péči o pacienta, včetně jeho edukace v oblasti farmakoterapie**
- **k samostatné tvorbě farmakoterapeutických doporučení**, tj. návrhů změn ve farmakoterapeutických režimech s ohledem na individuální charakteristiky pacienta, jak v průběhu hospitalizace, tak v oblasti ambulantní péče
- **k verifikaci generické substitute léčiv** se záznamem do zdravotnické dokumentace pro pacienty poskytovatele lůžkové péče
- **k poskytování proaktivního screeningového hodnocení medikace** pro pacienty poskytovatelů zdravotních služeb poskytujících lůžkovou a/nebo ambulantní péči, které je zaměřené
 - na identifikaci vybraných rizikových situací v oblasti farmakoterapie,
 - na hodnocení a podporu správného užívání a podávání léčivých přípravků,
 - na hodnocení a zvyšování adherence pacienta k léčbě.
- **k poskytování klinickofarmaceutické péče** pacientům poskytovatelů zdravotních služeb poskytujících lůžkovou a/nebo ambulantní péči, tedy **k samostatnému provádění následujících činností**:
 - a. vstupní kontrola medikace při příjmu pacienta (lůžková péče)**
 - odebírání, zhodnocení a potvrzení lékové anamnézy pacienta, včetně došetření neúplných informací, poskytnutí informace ošetřujícímu lékaři a zápisu do zdravotnické dokumentace pacienta;
 - kontrola preskripce (zhodnocení vstupní medikace po formální stránce – správný pacient, správný lék, správná dávka, správný čas, správná cesta podání);
 - b. komplexní zhodnocení medikace pacienta při příjmu do péče klinického farmaceuta (lůžková i ambulantní péče)** a určení míry rizikovosti pacienta ve vztahu k přítomným nebo potenciálním lékovým problémům, včetně poskytnutí informace ošetřujícímu lékaři a zápisu do zdravotnické dokumentace pacienta
 - c. stanovení plánu racionalizace farmakoterapie u hospitalizovaného nebo ambulantního pacienta** ve vztahu k jeho aktuálním nebo potenciálním problémům souvisejícím s užíváním nebo podáváním léků,

včetně poskytnutí informace ošetřujícímu lékaři, rozhodnutí o termínu další kontroly medikace a zápisu do zdravotnické dokumentace pacienta

- d. průběžné ověření účinnosti stanoveného plánu racionalizace farmakoterapie hospitalizovaného nebo ambulantního pacienta** v kontextu zdravotnické dokumentace a požadavků ošetřujícího lékaře, včetně rozhodnutí o dalším farmakoterapeutickém postupu, rozhodnutí o termínu další kontroly medikace, k poskytnutí informací ošetřujícímu lékaři a zápisu do zdravotnické dokumentace pacienta
- e. zhodnocení medikace hospitalizovaného pacienta při propouštění z lůžkové do ambulantní péče**, včetně poskytnutí informace ošetřujícímu lékaři a zápisu do zdravotnické dokumentace pacienta
- f. indikace laboratorních a fyzikálních vyšetření** potřebných pro zhodnocení a nastavení farmakoterapie
- g. indikace k vyšetření lékařem** potřebnému pro zhodnocení a nastavení farmakoterapie.

Absolvent se specializovanou způsobilostí v oboru klinická farmacie **je oprávněn k vedení oddělení klinické farmacie a pracovišť klinického farmaceuta** poskytovatele zdravotních služeb.

Pregraduální vzdělávání

Specialisté z akreditovaných pracovišť klinické farmacie jsou zapojeni do pregraduální výuky v oboru Klinická farmacie na obou farmaceutických fakultách v ČR.

Specializační vzdělávání a spolupráce s IPVZ

ČOSKF podporuje IPVZ v nastavování pro klinickou praxi přínosného specializačního vzdělávání pro klinické farmaceuty. Aktivně se podílí na specializačních kurzech IPVZ i na přípravě edukačních materiálů, které jsou nedílnou součástí kurzů.

Během kurzů je kladen důraz na praktickou aplikaci teoretických poznatků při řešení klinických případů pod vedením klinického farmaceuta.

V roce 2018 byly realizovány tyto specializační kurzy:

- *Hepatální insuficience, problematika farmakoterapie ovlivňující glycidový a lipidový metabolismus* (14. – 16. března 2018, Praha)
- *Standardy práce klinického farmaceuta, metodika oddělení klinické farmacie, jejich aplikace do práce klinického farmaceuta, komplexní hodnocení farmakoterapie* (22. – 23. října 2018, Praha)
- *Renální insuficience a farmakoterapie, eliminační metody* (24. – 26. října 2018, Praha)

Kontinuální vzdělávání v oboru Klinická farmacie

Rozvoj a nastavení podmínek kontinuálního vzdělávání v oboru Klinická farmacie je zásadní k udržení kvality poskytované klinickofarmaceutické péče. ČOSKF zvolila strategii na sebe volně navazujících workshopů, které jsou zaměřené na některá pro klinickou praxi důležitá témata, jejichž spektrum je postupně rozšiřováno.

V roce 2018 bylo pokračováno v problematice „Ledvin a léčiv“ a „Léčbě HIV“. Nově byly přidány workshopy zaměřené na psychofarmakoterapii, antibiotika a klinickou farmacii v intenzivní medicíně.

Více viz přehled „Odborné akce ČOSKF“ na str. 19.

V roce 2018 byl ve spolupráci s IPVZ realizován i kurz v rámci kontinuálního vzdělávání:

- Mimořádný kurz – *Psychiatrie pro klinické farmaceuty I.* (7. prosince 2018)

Úkolem pracovní skupiny (PS) je příprava doporučení ke správnému podávání léčiv (resp. konkrétních léčivých přípravků) sondou, určenou primárně pro podávání enterální výživy.

Cílem doporučení je upozornit na možná rizika spojená s touto nestandardní cestou podávání léčiv (zejm. na možnou změnu účinnosti a/nebo bezpečnosti farmakoterapie) a poskytnout návod, jak tato rizika minimalizovat.

V roce 2018 se uskutečnily 3 schůzky PS, bylo dokončeno 8 nových doporučení a rovněž vydáno první z plánovaných rozhodovacích schémat pro výběr nejvhodnějšího léčiva v rámci lékové skupiny či nejvhodnějšího přípravku v rámci generických alternativ.

Činnost PS byla prezentována na Konferenci nutriční péče (Praha, 4/2018), Kongresu nutriční péče 2018: Výživa nás spojuje (Lanškroun, 10/2018) a Kongresu Akutně.cz (Brno, 11/2018).

Ke dni 31. 12. 2018 měla PS 15 členů, na webu ČOSKF bylo zveřejněno celkem 38 doporučení a 1 rozhodovací schéma.

V roce 2018 proběhlo 5 schůzek PS ŘPL. Během roku PS postupně plnila své priority, které si zadala na počátku svého vzniku. Předně se věnovala *otázce jediného možného nosného roztoku pro ředění u některých léčivých látek a problematice analgeticko-myorelaxačních infuzí*. Výstupy byly prezentovány na říjnovém 8. kongresu ČOSKF v rámci bloku Ředění a podávání léčiv – přístup klinického farmaceuta.

Činnost PS byla dále prezentována na 22. kongresu nemocničních lékárníků (Hradec Králové, 11/18) a Kongresu Akutně.cz (Brno, 11/2018).

V červnu 2018 byla publikována na stránkách ČOSKF, sekce PS ŘPL 3. verze aktualizované a rozšířené *tabulky ředění a podávání léčiv*. K 31. 12. 2018 tabulka obsahovala **113 léčivých látek a 144 léčivých přípravků**.

Workshop: **Ledviny a léčiva, eliminační metody V, Peritoneální dialýza**
19. ledna 2018, Praha

Konference: **IV. Brněnský den klinické farmacie**

15. února 2018, Brno

Konference pracovně-metodologického charakteru.

Program: Aspekty off label použití léčiv, pravda, mýty a realita; Farmakovigilance – co je nového; Výkon, jak jsme na tom, první zkušenosti; Evropské statementy nemocničního lékárenství, jejich aplikace v ČR z pohledu klinického farmaceuta

Workshop: **Léčba HIV – antiretrovirotika II**

28. února 2018, Praha

Workshop: **Psychofarmaka v praxi klinického farmaceuta I**

24. dubna 2018, Praha

Workshop: **Antibiotika v praxi klinického farmaceuta I**

8. června 2018, Praha

Workshop: **Klinická farmacie v intenzivní medicíně I**

14. září 2018, Plzeň

Kongres: **8. Kongres ČOSKF: Farmakoterapeutické aspekty léčby**

12. - 13. října 2018, Praha

**8. KONGRES
ČESKÉ ODBORNÉ SPOLEČNOSTI KLINICKÉ FARMACIE ČLS JEP**
Farmakoterapeutické aspekty léčby

12. - 13. říjen 2018
Ústřední vojenská nemocnice Praha

Odborné bloky kongresu: Farmakoterapie hyper – hypotenze, Ředění a podávání léčiv – přístup klinického farmaceuta, HIV problematika, Varia.

Během sobotní **pracovní snídaně** byla diskutována tato témata: Specializační vzdělávání a oblasti kompetencí farmaceuta a klinického farmaceuta; Legislativní, koncepční a metodologické otázky. Klinickofarmaceutická péče v České republice, strategické kroky a popis aktuálního stavu a cílů.

Doprovodné **workshopy**: Antitrombotika v praxi klinického farmaceuta, Psychofarmaka v praxi klinického farmaceuta, Aminoglykosidy u renální insuficience

V rámci kongresu proběhlo *Shromáždění členů a volby do výboru a revizní komise ČOSKF ČLS JEP*.

Workshop: **Využití software pro TDM**
7. listopadu 2018, Praha

Workshop: **Ledviny a léčiva, eliminační metody III - opakování**
7. prosince 2018, Praha

Prezentace klinickofarmaceutické péče na kongresech, odborných konferencích a v tisku

- **42. Brněnské onkologické dny**
Blok připravovaný ČOSKF: Interakce v onkologii
17. května 2018, Brno
- **X. konference AKUTNĚ.cz**
17. listopadu 2018, Brno
Prezentovány činnosti a výstupy Pracovní skupiny pro ředění a podávání léčiv a Pracovní skupiny pro podání léčiv sondou ČOSKF ČLS JEP.
- Kurz „**Klinická farmacie v paliativní medicíně**“
Pořadatel: Česká společnost paliativní medicíny ČLS JEP
28. – 29. listopadu 2018, Praha
- **Spojená akreditační komise, o.p.s., Modul č. IV.: Nakládání s léky a léčivými přípravky.**
13. prosince 2018, Praha

ROČNÍ VÝKAZ O ČINNOSTI – OBOR KLINICKÁ FARMACIE

Sběr dat, která jsou významná pro obor Klinická farmacie, proběhl v rámci sběru dat ÚZIS i v roce 2018.

Zjišťovaná data ilustrují činnost klinického farmaceuta v období 1. 1. – 31. 12. 2017.

Výkaz vyplnily všechny oslovené jednotky.

Sběr a struktura dat ukazuje, že vzhledem k mírně rostoucímu počtu intervencí klinického farmaceuta se opět lepší evidence jeho činnosti.

Většinově je poskytování klinickofarmaceutické péče navázáno na lůžka akutní standardní péče, tedy stejně jako v roce předchozím. Proti roku 2016 vzrostl výrazněji počet lůžek akutní péče interních oborů, kde je dostupná péče klinického farmaceuta. Mírný nárůst je patrný také u počtu akutních lůžek chirurgických oborů s dostupnou péčí klinického farmaceuta.

Členové ČOSKF ČLS JEP

Celkem	157
Noví členové roku 2018	11

Počet oddělení a pracovišť klinické farmacie v ČR podle rozsahu poskytované klinickofarmaceutické péče (Zdroj: ÚZIS 2017)

Celkem	40
Oddělení klinické farmacie vyššího typu	9
Oddělení klinické farmacie základního typu	5
Pracoviště klinického farmaceuta	24
Konzultační služba klinického farmaceuta	2

Oddělení/pracoviště klinické farmacie podle organizačního začlenění u poskytovatelů zdravotních služeb (Zdroj: ČOSKF ČLS JEP k 31.12.2018)

mimo lékárnou	15
---------------	----

Odborné akce ČOSKF ČLS JEP

Kongres ČOSKF	1
Pracovní dny ČOSKF	1
Workshopy ČOSKF	10

Spolupráce s IPVZ

Počet specializačních stáží na pracovištích a odděleních klinické farmacie	12
Počet nově zařazených do specializačního vzdělávání v oboru Klinická farmacie	35
Počet kolegů, kteří úspěšně složili atestační zkoušku z Klinické farmacie	10

Česká odborná společnost klinické farmacie ČLS JEP

Lékařský dům, Sokolská 31, 120 26 Praha 2

www.coskf.cz